

LÄRARHANDLEDNING FÖR ÅK 7-9

av Jenny Edvardsson

Hej och välkommen till lärarhandledningen!

Här hittar du ett antal förslag till bokarbete utifrån Charlotte Cederlunds ungdomsroman *Så jävla operfekt*. Välj bland förslagen och använd de som passar din elevgrupp och dig.

Förslagen grundar sig både på läroplanens skrivningar (Lgr11) vad gäller centralt innehåll och kunskapskrav i svenska och svenska som andraspråk för årskurs 7-9 och på läroplanens skrivningar kring värdegrundsuppdraget formulerat i de första två kapitlen av läroplanen. Skönlitteraturen kan vara en ingång och ett verktyg för att närma sig viktiga och svåra frågor.

Lycka till med bokarbetet!

Jenny Edvardsson

Legitimerad lärare i svenska, historia, SFI och verksam som adjunkt i utbildningsvetenskap vid Högskolan Kristianstad.

Presentation av boken

I Emmas skola är alla så perfekta; smala, snygga och självsäkra. Allt det som Emma inte är. Varje dag gör hon sig så osynlig som möjligt, sticker aldrig ut. Allt för att inte bli utsatt så som Jamila blir. Men så hittar Emma en lapp med rosa text som säger att hon är bra som hon är och plötsligt vågar hon göra saker hon aldrig tidigare vågat. Som att stå upp för sig själv. När fler lappar sprids på skolan blir det början på något nytt, något större och starkare än Emma någonsin kunnat tro. Men vem är det egentligen som har skrivit dem? Och varför?

Så jävla operfekt är en ungdomsroman full av känslor, igenkänning, klassrumshierarki, svek, oväntad vänskap men framförallt; tjejkollektivets kraft. Den har delvis självbiografiska referenser, då många av scenerna och känslorna är självupplevda, kopierade rakt ur författarens Charlottes högstadieliv. Det gör att berättelsen ligger närmare Charlotte än något annat hon någonsin skrivit.

Om författaren

Charlotte Cederlund har alltid velat bli författare och 2016 gavs hennes första bok ut, ungdomsboken *Middagsmörker*. Sedan dess har det hunnit bli flera böcker för olika åldrar och med varierande teman. Hon brinner för att hjälpa barn och unga att hitta sin skriv- och läslust och gör varje år flera författarbesök i skolor och på bibliotek.

Läs mer om Charlotte och hennes böcker på www.charlottecederlund.se
eller följ henne på Instagram på [@charlottecederlund](https://www.instagram.com/charlottecederlund).
Författarbesök bokas genom Författarcentrum Syd.

Introducera romanen

Låt eleverna få fundera över bokens titel. Vad kan en bok med titeln *Så jävla perfekt* handla om? Låt eleverna reflektera enskilt, diskutera i par och följ sedan upp reflektionerna i helklass. Högläs därefter bokens första kapitel och låt eleverna kortskriva kring de första sidorna. Ha exempelvis dessa frågor till stöd för kortskrivandet:

- Vem handlar boken om?
- Vad får vi veta om huvudpersonen?
- Vilken miljö utspelar sig handlingen i?
- Skiljer sig boken från eller påminner om andra böcker du läst?
- Vilka tankar väcker det första kapitlet hos dig?

Loggskrivande och boksamtal

Så jävla perfekt är en roman som väcker många tankar. Därför kan det vara intressant att fånga upp dessa. Låt eleverna under sin läsning skriva individuella reflektionsloggar. Loggarna kan utgå från Aidan Chambers grundfrågor och användas för samtal i smågrupper.

Grundfrågorna är:

- Vad är det du gillar i/med boken?
- Vad är det du ogillar i/med boken?
- Vilka frågetecken har du?
- Vilka mönster hittar du?
- Vilka kopplingar gör du?

Gillar och *Ogillar* kan handla om allt från omslag, till titel, språk, karaktärer, handling och miljöer. Frågetecken kan vara ord som eleven inte förstår eller en viss händelse eller ett stycke i boken som eleven har svårt att få grepp om. Mönster kan vara något som återkommer flera gånger i boken exempelvis ett ord, en händelse eller en situation. Kopplingar handlar om att eleven ska kunna koppla romanen till annat som de läst eller sett, till sig själva eller till sådant som händer i samhället.

Låt eleverna fylla i loggen på ett papper eller i ett delat dokument. Dela upp läsningen i lässtopp och ha boksamtal i smågrupper vid varje stopp. Dessa samtal utgår från elevernas reflektioner (loggar) under sin läsning men kan byggas på med de frågor som finns till de olika lässtoppen eller de diskussionsfrågor som finns samlade kring olika teman.

Om man tänker att eleverna ska läsa 40 sidor/vecka kan boken, som är på 267 sidor, delas upp i sju lässtopp. I nästa kapitel finns frågor kopplade till nedan lässtopp.

Lässtopp 1: Kap. 1-8

Lässtopp 2: Kap. 9-18

Lässtopp 3: Kap. 19-28

Lässtopp 4: Kap. 29-37

Lässtopp 5: Kap. 38-46

Lässtopp 6: Kap. 47-54

Lässtopp 7: Kap. 55-59

Här är ett exempel på loggskrivande efter att ha läst första kapitlet i *Så jävla perfekt*. En tom mall går att hitta på sista sidan i handledningen som en bilaga, enkel att skriva ut vid behov.

Gillar	Ogillar	Frågetecken	Mönster	Kopplingar
		Omslaget – jag tycker det är svårt att veta vad boken ska handla om när jag bara tittar på omslaget. Jag får inte så många ledtrådar.		Kapitel 1 – Att driva med en vikarie verkar vara vanligt i alla klasser, inte bara i min. Undrar varför det är så.

Frågor till lässtoppen

Frågorna kan användas som underlag för diskussion i samband med varje lässtopp men de kan också användas för enskilt skrivande.

Lässtopp 1: Kap. 1-8

1. Vad är det som gör att vissa klasser alltid ska driva mer vikarier?
2. Varför är det ingen som säger "stopp" när klassen betar sig illa mot vikarien?
3. I boken är handboll statussporten och de som spelar handboll blir en del av "innegänget".
 - Finns det en sådan hierarki även på din skola?
 - Vad är det som skapar hierarkier, där vissa elever är "inne" och andra "ute"?
4. Emma ser hästen Tucke som sin enda vän sedan Clara slutade umgås med henne. Vad tror du har hänt mellan Clara och Emma?
5. Man brukar säga att idrottshallen är en av de platser på skolan där det ofta förekommer mobbing och trakasserier. Vad händer i idrottshallen i *Så jävla operfekt* och hur hanterar idrottsläraren detta?
6. Emma reagerar på omslagen på tidskrifterna som är i affären. På alla omslag ges tips och förslag på hur man som kvinna ska bli perfekt. Blir du påverkad av reklam eller bilder?

Lässtopp 2: Kap. 9-18

1. Jamila blir utsatt för mobbing på skolan.
 - Vad händer?
 - Varför agerar inte Emma?
 - Hur skulle du ha gjort om du varit på skolan och sett händelsen?
2. Emma upplever att hon inte är perfekt. Hon tycker att hon väger för mycket.
 - Hur ser normen och idealet för tjejer ut idag?
 - Vad krävs för att de normer som finns idag ska förändras?
3. Klassen får på nytt vikarie och det blir kaos. Emma bestämmer sig för att inte göra som klassen vill. Vad är det som får henne att ändra sig?
4. På sidan 69 står det "För Jamila är som kvicksand. Kommer man för nära riskerar man att sjunka och fastna. Och sitter man väl fast kommer man kanske aldrig loss igen." Vad menar Emma med det?
5. Emma anmäler sig till Luciatåget. Varför tror du hon gör det?

Lässtopp 3: Kap. 19-28

1. Emma förstår att Clara delat en bild på henne i sociala medier.
 - Hur tror du att Emma känner sig?
 - Hur skulle du ha reagerat om någon lagt ut en bild på dig på sociala medier?
 - Är det vanligt att man lägger ut "fula" bilder på varandra?
2. När Emma valde att inte följa med klassen ut genom fönstret hade hon precis hittat en lapp med texten "Du är bra som du är". På sidan 105 hittar hon en ny lapp. Denna gång med texten "Du är fantastisk". Vem tror du det är som lägger ut dessa lappar?
3. Klassen får träna på hjärt- och lungräddning. När det är Shirins tur kollar läraren Stefan in henne. Hur hade du reagerat om en lärare "kollat in" dig?
4. Några av tjejerna i klassen är elaka mot Emma men denna gång står Emma upp för sig själv.
 - Varför tror du att tjejerna är elaka?
 - Vad är det som gör att Emma vågar säga ifrån?

Lässtopp 4: Kap. 29-37

1. Det är dags att rösta på deltagare till Lucia-tåget. Emma är en av kandidaterna. Vad händer när hon blir vald?
2. Vem brukar bli Lucia på din skola? Finns det föreställningar om att Lucia måste se ut på ett visst sätt?
3. När Emma är i stallet hör hon någon gråta. Emma tycker att det låter som Clara. Tror du hon har rätt? Vad är det i så fall som Clara är så ledsen över?
4. Emma som alltid tyckt att Ida och Shirin varit jobbiga börjar få en annan bild av Shirin. Vad beror det på? Kan du ge några exempel från texten?
5. I omklädningsrummet på badhuset är det nya lappar. Hur påverkas tjejerna av dessa lappar?
6. Clara mår riktigt dåligt. Hon kan inte längre behålla sin mat utan kräks upp den. Tror du att det är vanligt att unga har ätstörningar?

Lässtopp 5: Kap. 38-46

1. Emma har svårt att förstå att Clara mår dåligt. Hon menar att hon är smal och tillhör innegänget.
 - Vilken förklaring ger Emmas mamma till Claras ätstörning?
 - Varför har inte någon annan (exempelvis föräldrar eller lärare) reagerat på att Clara mått dåligt?
2. Stefan tar gärna på sina kvinnliga elever. När han ska prata med Emma lägger han handen ovanför hennes hjärta.
 - Hur reagerar Emma?
 - Är det okej att en lärare tar på sina elever?
3. Att gå till skolsköterskan tycker många elever är jobbigt. Hur upplever tjejerna i boken det?
4. #rosaröster börjar synas i sociala medier. Vad visar denna hashtag?
5. Mona, som har hand om Luciatåget, är inte så intresserad av ett alternativt Luciatåg. Hon vill ha det på samma sätt som vanligt. Vad tror du det beror på?

Lässtopp 6: Kap. 47-54

1. Det är dans på idrottslektionen. Vad händer?
2. Emma glömmer sin gympakasse i omklädningsrummet och får gå tillbaka. Shirin och Stefan är där och Stefan är lite väl närgången. Vad är det som gör att Shirin inte säger nej och går därifrån?
3. Det är Jamila som skapat alla lappar. Hur reagera Emma på det?
4. För Jamila är det viktigare att "ha en kropp som fungerar. En kropp som lever" (sidan 222) än att ha en smal och snygg kropp. Håller du med henne?
5. Shirin väljer att skolka för att slippa gå på Stefans lektioner. Det får Emma och Jamila att gå hem till henne. Vad är det de vill prata med Shirin om?

Lässtopp 7: Kap. 55-59

1. Vad tror du det är som Shirin visar Emma och Jamila (sidan 237)?
2. Hur blir luciatåget? Och hur reagerar publiken?
3. Tror du att det som tjejerna gör under Lucia-tåget hade kunnat hända på riktigt? Varför/varför inte?

Diskussionsfrågor utifrån teman

Diskussionsfrågorna kan användas för diskussion men också för individuellt skrivande.

Identitet

Många av karaktärerna i boken försöker hitta sin identitet och bli den de faktiskt vill vara. Ta hjälp av följande frågor för att diskutera temat identitet.

- Hur skulle du beskriva Emma, Jamila, Clara, Shirin och Ida?
- Hur påverkar samhället och de rådande normer som finns deras sätt att tänka kring sig själv och sin identitet?
- Hur förändras deras tankar om sig själv? Jämför inledningen av boken med det som du läst i slutet av boken.

Vikt- och skönhetsideal

Som kvinna ska man vara smal och snygg. Det verkar vara idealet i det samhälle som skildras i boken.

- Vad är ett ideal och hur ser vikt- och skönhetsidealen ut i samhället som skildras i boken?
- Hur påverkas karaktärerna (exempelvis Emma och Clara) av de ideal som finns i samhället?
- Hur ser kvinno- och mansideal ut i vårt eget samhälle?
- Vad händer med ens eget självförtroende om man inte tycker att man duger?
- Tror du att ungdomar påverkas av skönhetsideal som förmedlas genom bilder, film och tv-program? Varför eller varför inte? Och i så fall, på vilket sätt?

Mobbing

I romanen finns olika mobbingssituationer. Diskutera dessa och vad man kan göra för att bli av med mobbing.

- Ge exempel på mobbingssituationer som beskrivs i romanen.
- Vad är det som gör att vissa människor mobbar?
- Vad är det som gör att vissa människor mobbas?
- Vad kan man göra om man ser någon mobbas?
- Är det lättare att hjälpa någon i sin familj eller i sin omgivning än att hjälpa en människa som man inte känner?

Mod

Vad innebär det att vara modig? I romanen funderar Emma över detta med mod och att våga. Diskutera vad mod är och vad som krävs för att man ska vara modig och säga ifrån när andra gör fel eller agerar orättvist.

- Hur vill du beskriva mod?
- Vad innebär det att vara modig?
- Kan alla vara modiga?
- Är det viktigt att vara modig?
- Ge exempel på händelser i romanen där någon varit modig. Hur hade du agerat om du varit i en liknande situation?
- Vad skulle hända om inte någon sa ifrån när någon annan agerar felaktigt eller är orättvis?

Skrivuppgifter

Byt perspektiv

I boken får man följa huvudpersonen Emma. Hur skulle ett kapitel eller en del av ett kapitel se ut om det i stället var skrivet ur någon annans perspektiv? Välj exempelvis kapitel 1 och beskriv händelsen ur vikariens perspektiv eller kapitel 9 och beskriv ur Jamilas perspektiv.

En annorlunda sammanfattning

I denna skrivuppgift får eleverna sammanfatta boken genom att skriva kring följande fyra punkter:

- Viktigaste händelsen

Beskriv den händelse i boken som du ser som den viktigaste. Ge en förklaring till varför just denna händelse är den viktigaste.

- Intressant person

Beskriv den person som du tycker är mest intressant. Förklarar varför denna person är den mest intressanta.

- Bästa citat

Skriv in bokens bästa textrader och förklarar varför du gillar just dem.

- Mitt omdöme

Ge boken ett omdöme och förklarar varför boken får just detta omdöme.

Kreativt skapande

Forumteater kring valda scener

Välj ut några scener från boken, gärna scener som väcker frågor och där man kan önska ett annat slut. Dela in klassen i grupper och ge varje grupp en scen. Grupperna får tid för att öva in scenen under en lektion och lektionen efter är det dags för uppspel.

När en grupp spelat upp sin scen en gång spelar de upp den en gång till. Denna gång får övriga elever ropa "Bryt" och gå in och byta plats med valfri skådespelare och sedan improvisera fram en alternativ handling. Fler elever kan ropa "Bryt" under samma scen. Diskutera sedan hur scenen blev när eleverna frångick den ursprungliga handlingen.

Därefter är det nästa grupps tur att få spela upp sin scen.

Skapa en boktrailer

I denna uppgift får eleverna skapa ett boktips i form av en trailer. I tipset ska de kort återge något från handlingen samtidigt som de ska skapa intresse för boken och ge någon form av omdöme. Vad vill de ha med från boken *Så jävla operfekt*? Vad kan skapa läsintresse? Och hur ska de förmedla sitt omdöme kring boken? Låt eleverna exempelvis få använda appen iMovie när de skapar sin trailer.

Soundtrack till *Så jävla operfekt*

I denna uppgift ska eleverna muntligt få presentera sitt soundtrack (en låtlista) till boken. Under och efter sin läsning funderar de över låtar som de tänker kan passa till specifika händelser i boken. När boken är utläst presenterar de sina låtval för klassen genom att beskriva vilken händelse de valt ut och vilken låt de tänker passar till den. Om möjligt kan eleverna spela upp en del av eller hela låten och sedan motivera sitt val. Låtarna kan eleverna samla i en personlig Spotify-lista som de delar med varandra och läraren.

Gillar	Ogillar	Frågetecken	Mönster	Kopplingar

Övrig information om *Så jävla operfekt*:

ISBN: 978-91-7226-341-3

Antal sidor: 268 sidor

Utgivningsdatum: 2021-09-15

Utgiven av: Bokförlaget Opal

Förlagskontakt: Malou Najic, malou@opal.se

